

Vier ervaringen vanuit de praktijk

“Laat jongens en meisjes van elkaar leren”

Stedelijk Gymnasium, Haarlem

Docente biologie aan het Stedelijk Gymnasium Haarlem Lydia Sevenster bestudeerde, in opdracht van APS, bestaande literatuur over het onderwerp en onderzocht of de veronderstellingen vanuit de praktijk aansluiten bij wat de onderzoeksliteratuur over dit onderwerp zegt. Sevenster onderzocht eerder de jongensproblematiek op haar school. “Directe aanleiding daarvoor was het profielwerkstuk van twee jongens die wilden bewijzen dat jongens slimmer zijn dan meisjes. Zij hebben van tien jaargangen alle examencijfers van jongens en meisjes met elkaar vergeleken. Meisjes bleken gemiddeld ietsje hogere scores. Nou dat is wel duidelijk, zei ik tegen ze. Maar zij zeiden: ‘Juf, realiseert u zich dat als de jongens net zo hard hadden gewerkt als de meisjes, ze veel hoger hadden gescoord.’ Toen wilde ik weten hoe het echt zat.”

Op het Stedelijk Gymnasium ontdekten docenten grote verschillen: jongens besteden minder tijd aan het huiswerk, vergeten vaker hun spullen en worden er eerder uitgestuurd, overigens even vaak door mannelijke als door vrouwelijke docenten. Sevenster: “De jongens doen het minder goed dan de meisjes.

Per jaarlaag hebben we twee klassen geënquêteerd en ook gevraagd of ze hun huiswerk beter zouden maken als er meer werd gecontroleerd. Daarop kwam een duidelijk ja. Dat is toen het speerpunt geworden. Iedere les noteren we absenties, of het huiswerk is gemaakt en of ze hun spullen bij zich hebben. Dat wordt centraal geadmistreerd zodat je kunt zien dat een leerling bijvoorbeeld drie keer in een week iets niet in orde heeft gehad. Dan wordt er ingegrepen, in eerste instantie in de vorm van een gesprek met de betreffende leerling. Mentoren die dit serieus aanpakken zien vooruitgang.” Het Stedelijk Gym richt zich met speciale cursussen op onderpresteerders. Sevenster: “Het zijn een soort karaktervormende cursussen in kleine groepen van zeven leerlingen, voornamelijk jongens, met twee begeleiders. Daar wordt gepraat over: hoe sta je tegenover school, wat zijn jouw gewoontes, hoe pak je je huiswerk aan, hoe zou je dat willen veranderen? Je kunt hen ook een evaluatie laten schrijven over hun eigen proefwerk. Dan krijgen ze meteen feedback van zichzelf en dat is heel nuttig, voor henzelf, maar ook voor de leraar, zeker als dat meteen binnen die les gebeurt.”

Open Schoolgemeenschap Bijlmer, Amsterdam

Rector Saskia Grotenhuis van Open Schoolgemeenschap Bijlmer (OSB) waarschuwt ervoor uit te gaan van het sekseverschil als zodanig. Bij jongens zijn er net als bij meisjes verschillende leerstijlen.

Zelfwerkzaamheid en heel gedifferen-

tiëerd lesgeven staan in de missie van de OSB. In de heterogene onderbouw zitten vmbo-basis- en vwo-kinderen bij elkaar. Om ze allemaal aan bod te laten komen wordt niet alleen gedifferentieerd naar niveau, maar ook naar leerstijlen. Cognitieve leercapaciteiten en leervaardigheden worden aangesproken, maar ook het zelf uitvinden en ontdekken.

Op de OSB is deze werkwijze onderzocht in het science-onderwijs. De lessen natuur- en scheikunde in de onderbouw zijn helemaal opgebouwd vanuit proeven. Alle leerlingen moeten in hun schrift de proef beschrijven en analyseren wat ze hebben gezien en wat zich kan hebben voorgedaan. Leerlingen laten daarmee verschillende vaardigheden zien, zoals beheersing van abstractieniveaus en diverse taaluitingen. Taligheid wordt hiermee nadrukkelijk gekoppeld aan praktische opdrachten. Grotenhuis: “Ik zou beschreven willen zien of het meerwaarde heeft als kinderen met verschillende leerstijlen samenwerken en samen nadenken. Een kind met minder cognitieve vermogens kan wel iets zien wat anderen kan scherpen in hun redeneren. Jongens kunnen analytisch zijn, de meisjes preciezer in hun beschrijving. Zo is

